

Z nepejskaře úspěšným záchranářem

Asi málokomu unikla zpráva z 15. září o výbuchu plynu v bytovém domě v Havířově. Tentokrát nikdo zraněn nebyl, ale ne vždy mají při podobných událostech lidé pohybující se či žijící v nejbližším okolí podobné štěstí. Ne vždy mohou profesionální hasiči po svém příjezdu na místo spolehlivě vyloučit, že pod troskami nikdo nezůstal. V takových případech se neobejdou bez psích pomocníků.

Jen několik hodin před výbuchem plynu v havířovském domě bojovali záchranářští psi v Plumlově na Prostějovsku o titul mistra republiky v rámci složek integrovaného záchranného systému. Na stupni nejvyšším v sutinovém vyhledání pak stanul Jindra Nečas s fenkou výmarského ohaře Airrou Artemis Terra.

Podívejme se ale napřed, o co v takovém závodě jde a jak se tam pes a psovod vlastně dostanou. Jde totiž o to, že spolupracovat s Integrovaným záchranným systémem České republiky (IZS) automaticky neznamená, že jde o profesionálního záchranáře. Na základě smlouvy s Hasičským záchranným sborem se totiž do něj řadí i nemálo dobrovolnických organizací zabývajících se výcvikem záchranářských psů. A každá z těchto organizací má nárok na závod vyslat do boje své tříčlenné družstvo – dva psovody a jejich čtyřnohé specialisty na sutinové a plošné vyhledávání a velitele družstva. Profici i dobrovolníci mají samozřejmě stejné podmínky. Své kvality musí prokázat při denním i nočním pátrání a ve stanoveném čase najít všechny pohřešované osoby. Rozdíl je jen v jednom – dobrovolný psovod musí náročný výcvik zvládat ve svém volném čase a za své. Jindra Nečas je právě takovým dobrovolníkem, záchranářině se věnuje už pěkných pár let a do Plumlova ho společně s týmovým kolegou Pavlem Morávkem vyslal Sbor dobrovolných hasičů Hejnice jako zástupce Sdružení hasičů Čech a Moravy. A tak

Jindra Nečas s Atreyem tvořili nadějný tým. Až do chvíle, kdy přišel první úraz

Záchranářský pes je převážně odměňován právě nalezeným figurantem. Jeho motivace hledat lidi se tím upevňuje

jsme se ho záhy po závodě, ve kterém exceloval, požádali, aby si s námi popovídal.

Jindro, od pořízení štěněte k titulu vede dlouhá cesta. Jak jsi se k záchranářině dostal?

No, to je zajímavé, protože já vlastně vůbec nebyl pejskař. Kolegyně z práce měla výmarského ohaře, a protože chtěla v Praze poznat někoho podobně postiženého, domluvila se s jednou chovatelkou výmarů, že se přijede podívat na štěňata. Já se jenom přidal.

A odvezl sis štěně...

Vůbec ne. Všechna už byla zadaná a já psa ani nechtěl, ale začali jsme se občas společně vídat. Po čase pořádala chovatelka sraz právě těchto štěňat, kde se ukázalo, že majitelka jednoho ze psů, Atreye, absolutně nezvládá. Chovatelka trvala na nutnosti něco s tím dělat, ale protože majitelka nejspíš vůbec netušila, co obnáší vlastnit psa, chopil jsem se toho já. Pod chovatelčíným vedením jsem ho začal cvičit. Jenže Atrey začínal fungovat se mnou a ke své majitelce už vůbec nechtěl. Po zhruba čtyřech měsících jsme se dohodli na odkupu.

A kdy jste „přičichli“ k záchranářině?

To bylo jasné prakticky od začátku, protože onou chovatelkou byla Eva Vošmiková (pozn. red. – o její první fence a společných úspěších jsme psali v Psích kusech 11/2011), která se záchranářině už nějakou dobu věnovala. A protože jsem našel zalíbení nejen v Atreyovi, ale i v Evě, šel jsem nějak přirozeně stejnou cestou. Kvůli uchovnění jsme zvládli i lovecké zkoušky, ale další směřování bylo rozhodnuté. Já jsem měl jasno v tom, že chci dělat výcvik, který má i praktický smysl, ale měl jsem

dost laickou představu o tom, jak to vše funguje.

Až když jsme se dostali k dobrovolným hasičům do Hejnic, začali jsme směřovat čistě k praxi. Nejdřív se ale musel Atrey pořádně umravnit a socializovat. Pořádný výcvik byl možný až asi ve třech letech.

Štěstí vám ale moc nepřálo...

To ne, v pěti letech si Atrey poprvé přerhal vazy, musel na operaci, a to znamenalo ve výcviku roční pauzu. Potom ale nastal zlom. Konečně jsem měl pocit, že něco opravdu umíme a někde jsme se dostali. Složili jsme plošné hasičské zkoušky, tedy pro pátrání v terénu, a poprvé se zúčastnili plošného atestu ministerstva vnitra. Sice neúspěšně, ale byla to obrovská zkušenost. Jenže pár měsíců nato přišel další úraz, další a radikálnější operace, a bylo jasné, že Atrey musí do invalidního důchodu.

Kromě klasických překážek, se kterými se setkáváme ve sportovní kynologii, si musí záchranářský pes poradit třeba i s pohyblivou lávkou

Stal se z tebe psovod bez psa. Jak sis s tímhle poradil? Nevypadl jsi trochu z dění?

Vůbec ne, naopak. Začal jsem se věnovat logistické stránce. Začal jsem zjišťovat, zkoumat, testovat různé technické pomůcky, programy, využití GPS, pořádat cvičení, aby se psovodi i prakticky přesvědčili, že se tyhle znalosti hodí. Myslím, že spousta psovodů díky tomu udělala velké pokroky, čehož si všimli i posuzovatelé právě při atestech. Zlepšila se jim orientace v terénu a práce s mapou, GPS už patří mezi jejich základní vybavení, což ještě před pár lety nebylo. Musím říct, že pozitivní ohlas od ostatních složek mě velmi mile překvapil. V té době jsem navázal i bližší spolupráci se Záchranáři Česká Kamenice, stal jsem se jejich členem a celé snažení vyvrcholilo tím, že jsme společně s nejbližšími kolegy psovody a právě Záchranáři Česká Kamenice uspořádali první ročník závodu Search patrol 2013. Přesně v duchu naší filozofie.

Také se podařilo navázat v některých oblastech lepší komunikaci s Policií České republiky. V tomto případě ale bohužel nadšení vydrželo vždycky jen chvíli. Znova už se nikdo neozval. Nutno podotknout, že i to je pokrok.

Aktuálně jsi ale mistrem republiky v sutinovém vyhledávání v rámci složek IZS. To váš tým dobrovolných hasičů Hejnice vyšvihlo i na první místo v družstvech. Jak je to možné, když máš psa, jak říkáš, v invalidním důchodu?

Převzal jsem na výcvik Atreyovu sestru Airru, když moje tehdejší přítelkyně Eva se současným partnerem otěhotněla. Airra se svou paničkou byly sehraný tým. Měly kromě spousty jiných zkoušek i sutinový atest, a tím pádem byly zařazeny na seznamu

Celá záchrannásko-výmařá rodinka ve složení: Airey, Airra a jejich matka Enny

psovodů, kteří mohou být v případě zřícení budovy kdykoliv povoláni. Eva nechtěla, aby se doma fena nudila, a přišla s návrhem, abych v práci s ní pokračoval já. Někdo si může říct: páni, ten se má, dostal vycvičeného psa a teď sklízí vavříny. Ale zas tak jednoduché to nebylo. I když jsem Airru dobře znal, trvalo minimálně půl roku, než jsme se sladili. Navíc atest je vždy platný pro tým, takže si ho musím složit s Airrou sám. V případě plošného se nám to již podařilo. Sutinový nás teprve čeká.

Jak to, že ses nakonec nominoval na mistrovství republiky právě na sutině?

Já jsem na sutinová cvičení jezdil stále. I na ta, která byla určena pro atestované psovody. Fena atest měla, já s ní sice ne, ale projevoval jsem zájem, a tak jsem mohl při uvolnění místa jako náhradník jezdit. Také jsme spolu složili hasičské zkoušky, což nám otevřelo cestu na výběrový závod dobrovolných hasičů právě na mistrovství republiky. Tam jsme skončili třetí, což nám přineslo nominaci na velitele družstva. To, že jsem se nakonec posunul mezi závodníky, bylo moje štěstí při cizím neštěstí. Nominovaná fenka se krátce před závodem zranila a první náhradnice také nemohla nastoupit.

Co pro tebe tohle vítězství znamená?

Samozřejmě, že jsem rád a nechávám si říkat „pane mistře“. Ne, vážně, já se záchranně věnuju skoro deset let a tohle je pro mě potvrzení, že to dělám asi správně, že něco umíme. Aireye jsem měl

připraveného dobře, ale bohužel nebyla příležitost to potvrdit. Úspěch s Airrou je pro mě takové malé zadostiučinění. Samozřejmě na tom má největší podíl její panička Eva, které můžu jen poděkovat nejen za vedení, ale i za důvěru, že mi svou fenku svěřila. Tak snad nám bude štěstí přát i u toho sutinového atestu.

My ti samozřejmě budeme držet pěsti. Ale řekni nám ještě, co ti záchrannina dává. Je také něco, co ti u ní vadí?

Co mi dává? Hlavně hromadu zkušeností a příležitostí, ke kterým bych se jinak nedostal. Také jsem poznal pár opravdu dobrých kamarádů a spoustu známých.

Hlavně je to ale vědomí toho, že můžu někomu pomoci. Zúčastnil jsem se několika nasazení v praxi. Organizovali jsme i pátračky, nikoliv ve spolupráci s policií, ale na žádost rodiny pohřešovaného. Když se na vás obrátí někdo, kdo už je zoufalý z toho, jak policejní pátrání probíhá, a vy máte možnost mu

Vítězný tým

letošního mistrovství republiky složek IZS byl ze Sboru dobrovolných hasičů v Hejnicích. Pokud máte zájem se o hejnických záchranných dozvědět něco dalšího, najdete to na: <http://www.psovodi-hejnice.cz>

pomoci, ale nejen vy, další hromada lidí je stejně ochotná, je to těžko popsatelný pocit. S tím bohužel i souvisí to, co mi vadí. Je to mizivé využití našich sil ze strany policie. Ta stále pracuje ve svých zaběhnutých kolejích ala demonstrace sil a prostředků. Každý to může vidět ve zprávách. Do terénu posílají rojnice i z dopravních policistů a pak prezentují, že využili všechny dostupné prostředky. Pravda je ale taková, že ten základní prostředek si velitel opatření prakticky nikdy nevyžádá – a tím jsou právě psi cvičení pro pátrání v terénu. Přitom naše pomoc je zdarma a jsme na tuhle práci specializovaní. Na rozdíl třeba od těch dopravních policistů. U hasičů, kteří mají na starosti pátrání v sutině, je situace o dost odlišná. V pozitivním slova smyslu. My se samozřejmě v mnoha případech nabízíme policii sami. Ale málokdy nás vyslyší, a to navíc už většinou pozdě. Často nás pustí do terénu až po několika dnech, kdy už je prakticky jisté, že pohřešovaný člověk nežije. Pak mi také vadí neustálé zaměňování sportovní záchranniny s tou praktickou. Nic proti sportu, ale každý by měl vědět, proč co dělá. Splnění několika sportovních zkoušek z člověka záchranně neudělá, dokonce ani obléknutí uniformy. Tihle lidé ale pak bývají nejvíce vidět a slyšet, a to nic dobrého nepřináší.

Text a foto: Petra Bínová

Člověk nikdy neví, s jakým terénem se v praxi setká, a i když pes musí pracovat hlavně samostatně, někdy je potřeba mu se zdoláním překážky pomoci

Během uzávěrky se ve dnech 27.–28.9. konaly v Kaznějově u Plzně kynologické atestační zkoušky se specializací na sutiny. Z dvanácti týmů (psovod + pes) uspěla polovina. Jindra Nečas s Airrou patří mezi ně.